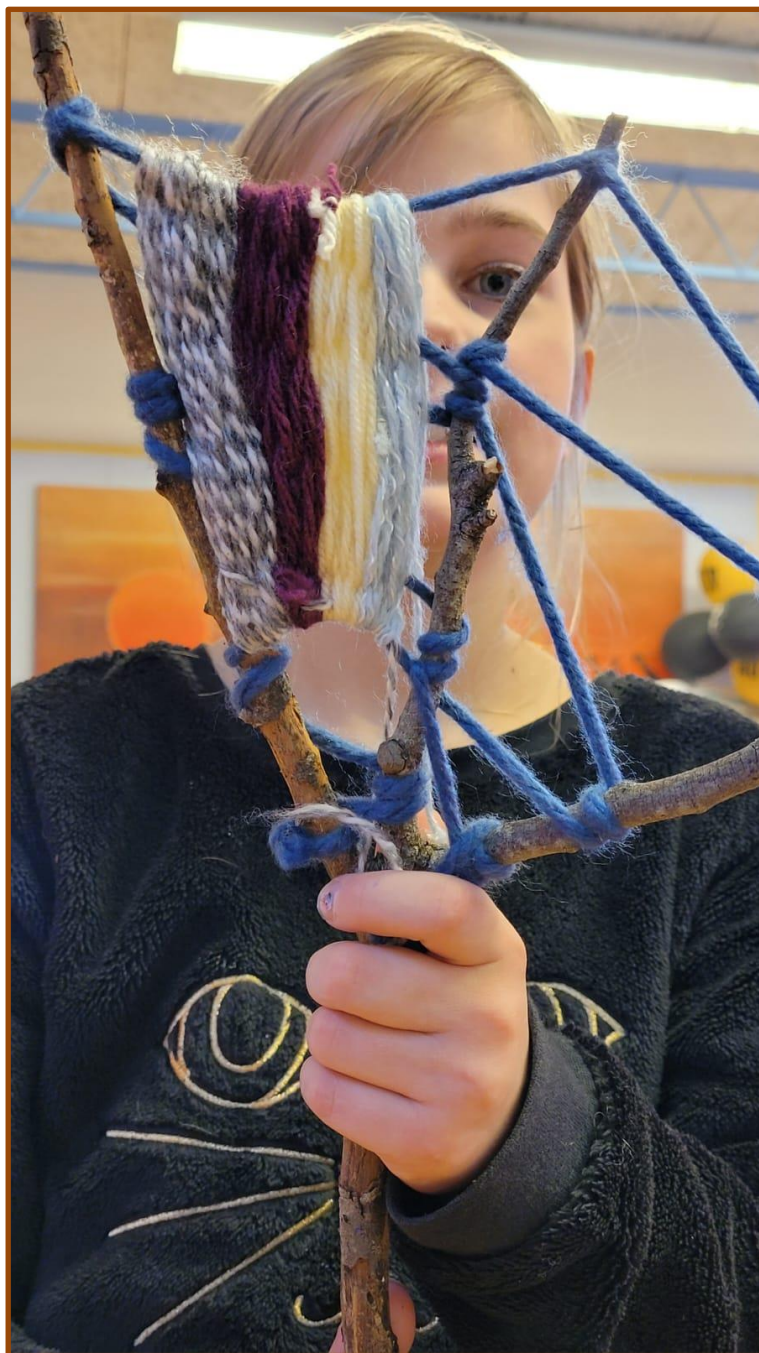

Kunst- en cultuur educatie

Primas-scholengroep

Inspiratie & Beleving

Inhoud	
Voorwoord	pag. 3
Visie	pag. 5
Het belang	pag. 6
Kerdoelen	pag. 7
Achtergronden	pag. 8
Activiteiten binnen Primas	pag. 11
Activiteiten op schoolniveau	pag. 15
Cultuurmenu	pag. 24
C2	pag. 26
Borging	pag. 27

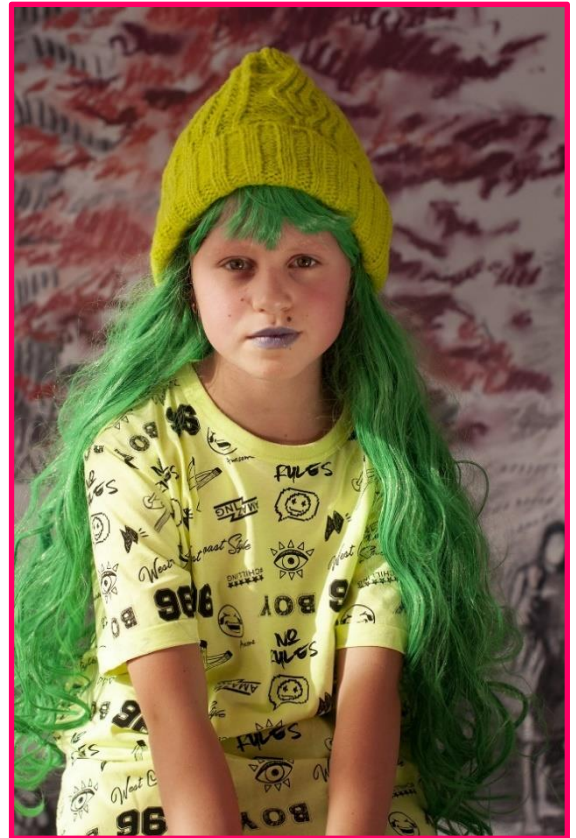

Voorwoord

Zin in beeldende vorming

Op school leren wij de kinderen allerlei vaardigheden aan. Kinderen leren rekenen, schrijven, lezen. Ze leren over de geschiedenis en over hoe de aarde eruit ziet. Al honderden jaren wordt hierin les gegeven. Zo is het ook met het tekenonderwijs. Al in de 16de eeuw wees men erop hoe belangrijk het is om kinderen te leren tekenen. Met name achtte men dit belangrijk voor kinderen die verder wilden in het vak als beeldhouwer, architect of ontwerper. In de 20ste eeuw ontdekte men dat tekenen en schilderen in het basisonderwijs niet alleen belangrijk was voor het aanleren van vaardigheden, men ging ook inzien dat kinderen d.m.v. tekenen en schilderen de wereld en zich zelf ontdekken. Door het ontdekken van wereld en zichzelf, bouwen kinderen aan een eigen identiteit.

Al heel vroeg wordt het jonge kind gestimuleerd om zich te uiten op papier en om de werking van de verschillende teken- en schildermaterialen te ontdekken. Zo komen ze erachter hoe materialen zich gedragen en hoe je daarmee jezelf en de wereld om je heen kan uitbeelden. Niet minder belangrijk is dat jonge kinderen hiermee ook nog eens hun fijne motoriek oefenen. Wanneer kinderen naar groep 3 gaan, wordt veel tijd ingeruimd om het kind te leren schrijven, lezen en rekenen. Deze vakken zijn natuurlijk uiterst belangrijk, zo leren ze communiceren en dit is een centraal begrip binnen de ontwikkeling en educatie van kinderen. Tijdens mijn lessen beeldende vorming leer ik de kinderen veel technieken aan opdat ze zich door middel van techniekbeheersing nog beter kunnen uitdrukken. Wanneer je een techniek goed beheerst kun je gewoonweg veel meer zeggen op papier. Ook zal het werkstuk er door techniekbeheersing rijker en interessanter uit gaan zien en heeft het meer zeggingskracht. Een geslaagd werkstuk van een kind verhoogd het zelfvertrouwen en zorgt voor een positief zelfbeeld. Een kind is trots op zijn gelukte tekening of schilderij, laat het graag aan klasgenootjes of ouders zien en koestert het. Het komt heel vaak voor dat kinderen in mijn lokaal komen met ouders of vriendjes en hun werkstuk van de afgelopen les aan hen tonen. Ze praten dan over de tekening of het schilderij en het kind geeft er vaak uitleg bij. Ze zijn zodoende volop aan het communiceren, het overbrengen van ideeën en het uitwisselen van gedachten. Hoe vaak komt het voor dat een kind een goed uitgerekende rekensom aan een ander laat zien, of dat een geschreven tekst door een vriendje wordt gelezen? Een tekening of schilderij is nog net iets persoonlijker en zegt veel over de maker. Kinderen leren veel van elkaar. Ze zijn uiterst belangrijk voor elkaar omdat kinderen van elkaar verschillen. Zodoende kan het ene kind het andere kind op nieuwe ideeën brengen. Dit komt vooral tot uiting tijdens het tekenen en schilderen. Afkijken mag dus ook in mijn les. Kinderen die verklikken dat een ander bij hem afkijkt en natekent, geef ik te kennen dat het mag en dat je je best vereerd mag voelen dat een ander je ideeën nadoet, dat betekent dat je idee erkend en bewonderd wordt. Daarbij lieten en laten kunstenaars zich altijd inspireren door andere kunstenaars. Je leert vooral veel van elkaar. Een bijkomstigheid is

dan ook dat je tijdens de tekenles je met elkaar leert om gaan, leert delen en leert samenwerken. Ik geef dan ook af en toe coöperatieve opdrachten, waarbij kinderen samen een werkstuk maken. Het belang van beelden vorming voor de toekomst van het kind is dat het kind nieuwsgierig gemaakt moet worden, zelf kan ondernemen, creatief zijn en coöperatief kan werken. Het kind moet leren om zelf kritisch na te denken. De lessen beeldende vorming leveren hieraan een bijdrage.

Nog iets waarom ik schilderen en tekenen zo belangrijk vind voor het kind: Kinderen moeten zo lang mogelijk kunnen spelen, zich uiten en plezier maken. Dat kan volop tijdens het maken van een tekening of schilderij. Kinderen lijken in onze moderne maatschappij steeds sneller te moeten opgroeien. Vaak worden ze onder druk gezet en moeten vooral presteren, terwijl de kwaliteit van het opgroeien zo belangrijk is. Kinderen worden al heel vroeg geconfronteerd met tijd en haast. Wanneer je aan het tekenen, kleien of schilderen bent, vergeet je even helemaal de tijd. Je gaat op in je eigen wereld en bepaalt je eigen tempo. Met verf en krijt werken is ook uiterst ontspannend en kleuren mengen en aanbrengen op papier is een bijzonder plezierige bezigheid voor kinderen. Er wordt zelfs beweerd dat schilderen en tekenen therapeutisch werkt. Opgekropte frustraties en gevoelens kun je tot uiting brengen op papier en dit kan psychische pijn verlichten. Kleuren beïnvloeden stemmingen en stimuleren ideeën.

Werken naar een kunstenaar.

Aan het begin van mijn lessen vertel ik steeds iets over een meer of minder beroemd beeldend kunstenaar. Van grote schilders kun je namelijk veel leren. Ik vertel dan iets over hun achtergrond en over de schilderijen die ze maakten. Ook maak ik aan de hand van voorbeeldplaten duidelijk om welke technieken het gaat. Maar er is meer dan kijken naar hoe een schilder iets maakte. We hebben in een schilderij altijd te maken met beeldtaal. De kunstenaar wil ons iets vertellen d.m.v. zijn werk, of het nu gaat om een landschap waarin de kunstenaar vertelt hoe mooi de natuur wel niet is, of een schilderij met mensen erop dat ons iets vertelt over de geschiedenis, of een oorlogstaferaal, dat kritiek uit op de maatschappij. Het is dan ook heel belangrijk dat kinderen goed leren kijken en er over kunnen praten. Door de betekenis van een beeld leer je de wereld beter te begrijpen. Waarom gebruiken mensen anders vooral beelden om dingen duidelijk te maken? Reclame, protest, waarschuwing. Een beeld werkt altijd sneller dan woorden. Kinderen leren veel via beelden en communiceren via beelden met name ook in deze tijd.

Ben Schasfoort zegt: "KIJKEN WORDT ALS ZO VANZELFSPREKEND ERVAREN, DAT DE GEDACHTE DAT JE HET ZOU MOETEN LEREN BIJ VEEL MENSEN NOOIT OPKOMT".

Kinderen moeten leren kijken en actief bezig zijn helpt bij het leren waarnemen, beoordelen en alles beter begrijpen. Daarom combineer ik in mijn les altijd kunstbeschouwing met kunst maken. Dit creëert een uitstekende wisselwerking: Bij het zelf maken van beeldend werk kan een kind zijn vaardigheden vergroten en de kwaliteit van zijn werk verhogen. Door naar kunst te kijken leert het kind zijn eigen werk en dat van andere te beoordelen. Last but not least: Naar kunst kijken is heerlijk, het verrijkt je geest en zet je aan tot denken. De kunstenaar helpt je op een andere manier naar de wereld te kijken en brengt je op andere of nieuwe ideeën. Al met al naar kunst kijken en kunst maken verrijkt je leven en maakt je **een gelukkiger mens**.

Bo de Jong, vakleerkracht Primas-scholengroep

Visie

Uitgangspunten bij kunst- en cultuureducatie zijn: **inspiratie en beleving**. Door kinderen en leerkrachten te inspireren en te laten beleven, menen wij een bodem te leggen voor blijvende liefde en interesse voor beeldende kunst, literatuur (tekst en beeld), toneel, drama, muziek, en dans. Kunst- en cultuureducatie verrijkt het leven van kinderen, verrijkt de geest, zet aan tot denken, prikkelt de verbeelding, verruimt de blik op de wereld en maakt daardoor gelukkiger mensen. Wij kiezen er dan ook voor om zoveel mogelijk tijd en geld aan activiteiten te besteden die hieraan bijdragen.

Agnes de Jong

Het Belang

Onze leerkrachten over dans, muziek en toneel/drama:

*“Kinderen hebben een natuurlijke bewegingsdrang en hebben een grote verbeeldingskracht. Dans sluit daarbij aan. Door te dansen, leren kinderen de expressieve mogelijkheden van hun lichaam kennen, vergroten en toepassen. Dans spreekt kinderen aan op hun **fantasie** en creativiteit. Bij dansexpressie komen kinderen tot hun recht, soms onverwacht. Sommige kinderen bloeien op als ze dansen, ze krijgen meer zelfvertrouwen. Kinderen voelen zich losser en vrijer en ieder kind kan op zijn of haar eigen manier leren dansen. Het dansproces is belangrijk voor de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen: je leert om jezelf open op te stellen en om iets van jezelf te laten zien”.*

*“Muziek is een belangrijk onderdeel van onze cultuur en kan een grote rol spelen in de opvoeding van kinderen. Door muziek leren jonge kinderen hun emoties op natuurlijke manier uit te drukken en te communiceren met hun omgeving. Muziek helpt kinderen motorische, sociale, cognitieve en zintuiglijke vaardigheden te ontwikkelen en te **genieten**. Het gaat erom dat wij kinderen een muzikale omgeving bieden, liefst vanaf de geboorte”.*

*“Bij toneelspelen en kijken naar toneelspel zijn vele aspecten van belang: lichaamshouding, oogcontact, gebruik van stem en ademhaling, taal, timing enzovoorts. Er zijn veel vaardigheden die je gebruikt en oefent. Drama kan ingezet worden als middel om aan **taal** te werken. Spelenderwijs zijn de spelers bezig met taal. Je ziet vaak dat kinderen meer **zelfvertrouwen** krijgen wanneer ze toneelspelen.*

*Doordat **lichaamshouding** belangrijk is, zie je dat kinderen sterker in hun lichaam gaan staan. Om er voor te zorgen dat je toneelstuk of musical goed bij het publiek overkomt, is het van groot belang dat de kinderen in hun **concentratie** van het spel blijven. Kijken naar toneel vraagt ook om concentratie. Door toneel / drama laat je kinderen al spelenderwijs hun **creativiteit** gebruiken. Om een personage goed te kunnen spelen, moeten kinderen zich kunnen inleven in het personage. Daarmee stimuleer je dat zij zich leren verplaatsen in een ander”.*

Achtergronden

Aangenaam kennismaken!

Door middel van kunstzinnige vorming maken kinderen kennis met kunstzinnige en culturele aspecten in hun leefwereld. Het gaat om kennismaking met aspecten waarmee mensen in de loop van de tijd vorm en betekenis hebben gegeven aan hun bestaan. Het gaat bij kunstzinnige vorming ook om het verwerven van enige kennis van de hedendaagse kunstzinnige en culturele diversiteit. Dit vindt zowel op school als buiten school plaats. Kinderen leren zich aan de hand van kunstzinnige oriëntatie open te stellen: ze kijken naar schilderijen en beelden, ze luisteren naar muziek, ze genieten van taal en beweging.

Kunstzinnige vorming is er op gericht bij te dragen aan de waardering van leerlingen voor culturele en kunstzinnige uitingen. Daarnaast leren zij zichzelf te uiten:

- ze leren de beeldende mogelijkheden van diverse materialen aan de hand van de aspecten kleur, vorm, ruimte, textuur en compositie;
- ze maken tekeningen en ruimtelijke werkstukken;
- ze leren liedjes en leren ritme-instrumenten te gebruiken als ondersteuning bij het zingen;
- ze spelen en bewegen.

Waar mogelijk worden daarbij onderwerpen gebruikt die samenhangen met die uit andere leergebieden. Het onderwijs wordt daardoor samenhangend en mede daardoor betekenisvoller voor leerlingen.

Beeldende vorming

Bij het onderdeel beeldende vorming gaat het erom dat kinderen leren dat ze hun gevoelens en ervaringen kunnen uitdrukken in beeldend werk en met beelden kunnen communiceren. Beeldende werkstukken ontstaan wanneer betekenis, beeldaspecten en materiaal op elkaar worden afgestemd. Dat betekent dat kinderen aan de slag gaan met onderwerpen en thema's in een betekenisvolle context. Ze worden geïnspireerd in een situatie die hen aanzet tot creatief vormgeven. Om hun ideeën vorm te geven, leren ze de beeldende mogelijkheden van diverse materialen / technieken kennen. Ze maken kennis met kunstenaars en kunstwerken.

Spel en drama

Bij het onderdeel taal en spel gaat het erom dat kinderen de expressie mogelijkheden van stem, taal, houding, beweging en mimiek leren kennen en toepassen. In spel (drama) verbeelden de kinderen gevoelens, ideeën, gebeurtenissen en personages. Zij leren door middel van spel met anderen te communiceren. De kinderen krijgen inzicht in de opbouw van een rol en een verhaal, het gebruik van decor en kleding en de overdracht naar een publiek. Zij maken kennis met professioneel theater (cultuurmenu) en de manier waarop een voorstelling tot stand komt en gebruiken deze kennis bij hun eigen theatervoorstellingen.

Drama-activiteiten vinden plaats in groepsverband. Kinderen werken samen en leren op elkaar in te spelen. Via spel ervaren, analyseren en interpreteren kinderen de werkelijkheid en leren ze bewuster omgaan met hun eigen gedrag en dat van anderen.

Bij drama komen de volgende spelvormen aan bod:

- spelvormen vanuit taal: klankspelen, dialoogspelen, associatiespelen en voordrachtspelen;
- spelvormen vanuit beweging: pantomime en tableau;
- spelvormen vanuit dramatisch spel: afspreekspelen, inspringspelen, improvisatiespelen, toneelspel

Dans

Bij dans gaat het erom dat leerlingen de expressieve en communicatieve mogelijkheden hiervan leren kennen. In de lessen verbeelden de kinderen ideeën en ervaringen, gevoelens en gebeurtenissen in eigen dans. In lessen dans uit verschillende culturen experimenteren zij op een speelse manier met bestaande speelliedjes en kindervolksdansen uit verschillende culturen. Al dansend leren ze de uitdrukingskracht van hun bewegingen te vergroten door op zoek te gaan naar de verschillende bewegingsmogelijkheden van hun lichaam.

Muziek

Bij muziek gaat het er vooral om dat kinderen zich muzikaal kunnen ontwikkelen. Dat kan door ze bewust om te laten gaan met de gevoelens die liederen, muziekstukjes en verschillende luisterfragmenten bij hen oproepen. Het kan met muziek die zij zelf maken (zingend of spelend). Het kan ook met muziek die ze beluisteren.

Kinderen ervaren steeds weer dat muziek iets met hen doet. Ze ervaren echter ook dat zij iets met muziek kunnen doen: zingen, spelen, improviseren, componeren, luisteren. Het zijn allemaal vormen waarbij er een vorm van communicatie ontstaat tussen mensen en muziek.

Voor kinderen is ook het vocale aspect van de communicatie erg belangrijk: praat je hoog, laag, hard of zacht, gevarieerd, snel, langzaam. Kunnen ze hun stem zo gevarieerd gebruiken? De fijne beheersing van deze verschillende mogelijkheden van hun stem komt juist bij het zingen veel aan de orde. Zingen biedt kans op het leren en trainen van de taal. Oefening, uitspraak, begripsvorming en consolidatie van de woordenschat zijn voortdurend aan de orde.

Cultureel erfgoed

Bij dit onderdeel richten we de aandacht specifiek op **beeldende kunst als een aspect van cultureel erfgoed**. Het doel is om de kinderen te laten ervaren wat beeldende kunst is door dicht bij de kinderen zelf te beginnen en ze in contact te brengen met originele (beeldende) kunst en architectuur en (beeldend) kunstenaars in of buiten de school. De kinderen maken kennis met beeldende kunst in brede zin. De kinderen worden uitgedaagd om beeldende kunst te beleven, er over te communiceren en filosoferen. Dit beïnvloedt de kinderen ook in het maken van eigen beeldende werkstukken. Zij worden op een nieuwe manier geïnspireerd. Op die manier ontwikkelen zij hun kennis over beeldende kunst met het uiteindelijke doel daar waardering voor te ontwikkelen. In dit leerproces werkt de school waar mogelijk samen met instellingen voor beeldende kunst: musea, kunstencentra, galeries en kunstenaars in de omgeving van de school.

Reflecteren

In dit kerndoel staat het reflecteren op eigen werk van de kinderen centraal. Bijvoorbeeld reflecteren op een beeldend werkstuk, spel, en verhaal, gedicht, muziekfragment, klankspel, lied of dans. Daarbij kan het gaan om werk van kinderen als ook om werk van professionele kunstenaars (beeldend kunstenaars, componisten, musici, dansers, choreografen, acteurs, regisseurs, schrijvers en dichters).

Reflectiemomenten komen voor tijdens:

- **Oriëntatie:**
Door een boeiende start en door samen naar verschillende mogelijkheden te kijken en /of te luisteren en deze te bespreken krijgen de kinderen een genuanceerd beeld van het komende werkproces.
- **Uitvoering:**
In de vorm van feedback en door vragen te stellen - 'Wat wil je in je werk willen laten zien of horen? Hoe zou je dat kunnen doen? Of hoe heb je dat gedaan?'- worden kinderen gestimuleerd om na te denken over hun eigen werk.
- **Nabeschuiving:**
Tijdens de nabespreking bespreekt de leraar het werk met de kinderen. De kinderen bekijken en bespreken elkaars werk, en hebben aandacht voor de achterliggende uitleg om iets op een bepaalde manier vorm te geven. Hierdoor krijgen de kinderen nieuwe ideeën en inzichten aangereikt, die ze kunnen inzetten in volgende lessen en activiteiten.

Activiteiten binnen de Primas-scholen

De cultuurmenu's van Kunsteducatie Centrum Walcheren.

Het menu waarborgt een gevarieerd, uitgebalanceerd aanbod dat onze eigen activiteiten aanvult.

Op deze manier komen de diverse disciplines aan bod.

Dat zijn: drama en museumbezoek.

Bovenschoolse activiteiten

Het bovenschoolse zit hem met name in het enthousiasmeren en ondersteunen van de groepsleerkrachten. Dit door voorbeeldlessen, cursussen en bijeenkomsten van de bovenschoolse vakleerkrachten. De nadruk ligt op beeldende vorming en dans.

Vakleerkrachten beeldende vorming en dans

Beeldende vorming

De vakleerkracht geeft lessen beeldende vorming op al onze scholen. Er wordt gebruik gemaakt van een jaarkalender beeldende vorming.

De vakleerkracht is afgestudeerd aan de Koninklijke Academie voor Beeldende Kunsten te Den Haag. Daarnaast heeft de vakdocent het PABO diploma behaald in verband met de onderwijsbevoegdheid (post HBO).

Dans

De vakleerkracht geeft lessen dans op al onze scholen. Er wordt gebruik gemaakt van een jaarkalender dans.

De vakleerkracht is afgestudeerd aan het Brabants Conservatorium als Dansdocente klassieke dans, met kinderdans en jazz als nevenspecialisaties en de opleiding dansconsulente, speciaal voor werk in het onderwijs, veel dans en expressie (post HBO). Daarnaast heeft de vakdocent het PABO diploma behaald in verband met de onderwijsbevoegdheid.

Schoolactiviteiten

Scholen hebben zelf vele activiteiten binnen een eigen aanbod.

Activiteiten die wij voor alle scholen organiseren:

Lessen beeldende vorming door de vakleerkracht

Zie Primaskalender.

Lessen dans door de vakleerkracht

Zie Primaskalender.

Muurschilderingen maken met kinderen

Om de school te verfraaien maar ook zeker om de kinderen te laten ervaren hoe het is om een mooi kunstwerk te maken in een publieke ruimte, heeft een aantal van onze scholen een muurschildering laten maken door de kinderen onder leiding van onze vakleerkracht (die ook beeldend kunstenaar is).

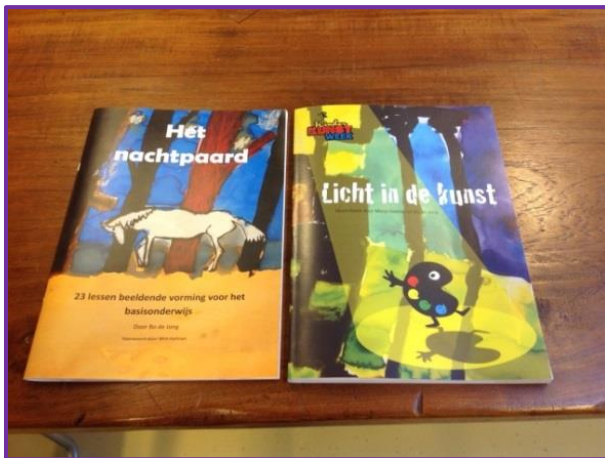

Kinderkunstweek

Kinderen kunnen niet vroeg genoeg in aanraking komen met kunst en cultuur. Het draagt eraan bij dat kinderen hun creatieve vermogens aanboren en hun talenten en vaardigheden ontwikkelen.

Het is niet altijd makkelijk om kinderen in aanraking te brengen met kunst en ze mee te laten doen. Het is onze taak de kinderen in aanraking te brengen met kunst en kunstenaars. Wij moeten ze de drempel over helpen en ze binnen leiden in de wereld van verbeelding.

Hiertoe worden onder andere de lesboeken van de stichting Kinderkunstweek gebruikt. Daarnaast zijn bezoeken aan musea van belang.

Lesboeken door onze vakleerkracht

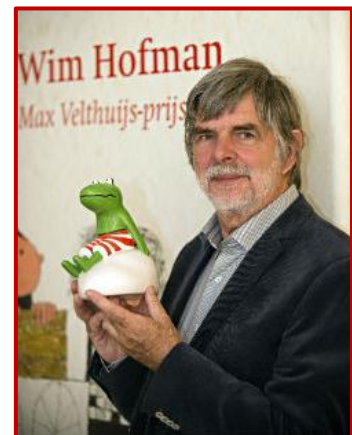

Tentoonstellingen Primas leerlingen

Regelmatig wordt werk van kinderen tentoongesteld. Dat kan op de scholen, in het gemeentehuis, zoals onder in de Drvkkery te Middelburg of in een van onze scholen.

Wim Hofman

Primas-scholengroep heeft een bijzondere band met Wim Hofman. Deze Zeeuwse **schrijver**, **illustrator** en **beeldend kunstenaar** heeft grote betekenis! Dat willen wij koesteren. Het logo van Primas-scholengroep is van zijn hand. Wij organiseren regelmatig workshops, tentoonstellingen en activiteiten met en over hem voor zowel leerlingen als leerkrachten. In 2023 heeft Wim Hofman de tekst voor de **Kinder-Matthäus** gemaakt.

Activiteiten binnen Primas op schoolniveau

Elke school heeft ook een eigen aanbod. Scholen gebruiken de lesmethode: 'Moet je doen'. Daarbij maakt men uiteraard gebruik van de talenten van de leerkrachten op specifieke gebieden.

Literatuur op school

Lezen, literatuur is het cement van de samenleving. Het lezen van verhalen en gedichten helpt ons om sociaal te functioneren. Door fictie te lezen, kunnen we ons beter inleven, meer begrip opbrengen voor anderen en gemakkelijker nieuwe contacten leggen. De interactie met taal en tekst heeft een positief effect.

De meeste van onze scholen werken met 'De Bibliotheek op school'.

De basis voor lezen en leesplezier wordt al in de eerste levensjaren gelegd. Kinderen die van jongs af aan zijn voorgelezen blijken gemotiveerd om te leren lezen. Ze zijn taalvaardiger, begrijpen teksten beter en hebben meer succes op school dan kinderen die niet of heel weinig zijn voorgelezen.

Aandacht voor boeken, lezen en voorlezen is dan ook van grote betekenis.

Veel lezen beïnvloedt de schoolprestaties positief. Al onze scholen hebben een leescoördinator. Vijf van onze scholen: De Bibliotheek op school (DBOS).

Bij **vrij lezen** leest de hele klas of groep op een vast moment van de dag in een zelfgekozen boek, tijdschrift of krant.

De leessocialisatie begint met **voorlezen**. Positieve ervaringen met voorlezen stimuleren het (voor)leesplezier en het leesgedrag. Maar ze geven ook een stevige impuls aan de leesvaardigheid. Boeken laten hun sporen achter in het geheugen. Ze dienen door het lezende brein 'verwerkt' te worden. Gesprekken over het boek, **boekbesprekingen** helpen daarbij.

Kinderboekenweek

De **Kinderboekenweek** is sinds 1955 een jaarlijks terugkerende week in oktober ter promotie van het (Nederlandse) kinderboek. Het belang van lezen onder alle kinderen wordt benadrukt.

Onze scholen besteden extra aandacht aan lezen, boeken en schrijvers en organiseren vaak diverse activiteiten rond de Kinderboekenweek. Ieder jaar heeft de Kinderboekenweek een thema.

Op al onze scholen wordt ruim aandacht besteed aan de Kinderboekenweek. Veel aandacht voor schrijvers en illustratoren! Woord en beeld!

Nationale voorleesdagen en het Voorleesontbijt

Voorlezen is niet alleen leuk maar speelt een belangrijke rol in de ontwikkeling van een kind. Jonge kinderen leren enorm veel van voorlezen. In de eerste plaats is voorlezen heel goed voor de taalontwikkeling van een kind. Kinderen leren nieuwe woorden tijdens het voorlezen en ze leren hoe een goede zin opgebouwd is. Door met kinderen te praten over boeken worden kinderen gestimuleerd actief met taal bezig te zijn.

Kinderen leren goed luisteren wanneer ze voorgelezen worden en het kind leert zich concentreren. Voorlezen stimuleert de fantasie. Afhankelijk van het onderwerp van het boek leren kinderen veel van de wereld om zich heen, waardoor zij meer grip krijgen op die wereld. Voorlezen over een onderwerp waar een kind op dat moment erg mee bezig is (geboorte, angst, dood, ziekte etc.) kan het kind steun bieden en een goede manier zijn om in gesprek te komen over deze onderwerpen.

Het gevoel van veiligheid dat kinderen krijgen, het plezier dat kinderen beleven aan het voorlezen en de exclusieve aandacht die zij krijgen tijdens het voorlezen zijn van belang voor de ontwikkeling. Kinderen komen tot rust tijdens het voorlezen en door op vaste tijden voor te lezen kan er ook regelmaat en vaste structuur in de dag geboden worden.

Voorlezen is de hele basisschool door belangrijk. Kinderen leren door voorlezen boeken kennen die ze misschien zelf niet zouden hebben gekozen. Ze ervaren dat boeken leuk, spannend, griezelig kunnen zijn. De leerkracht kiest de voor te lezen boeken zorgvuldig. De boeken moeten aansluiten bij de leeftijd en de belevingswereld van de leerlingen. Leerkrachten leiden de kinderen binnen in de wereld van de literatuur.

Vele van onze scholen doen mee aan de nationale voorleesdagen met het traditionele voorleesontbijt. Prominenten komen maar al te graag voorlezen!

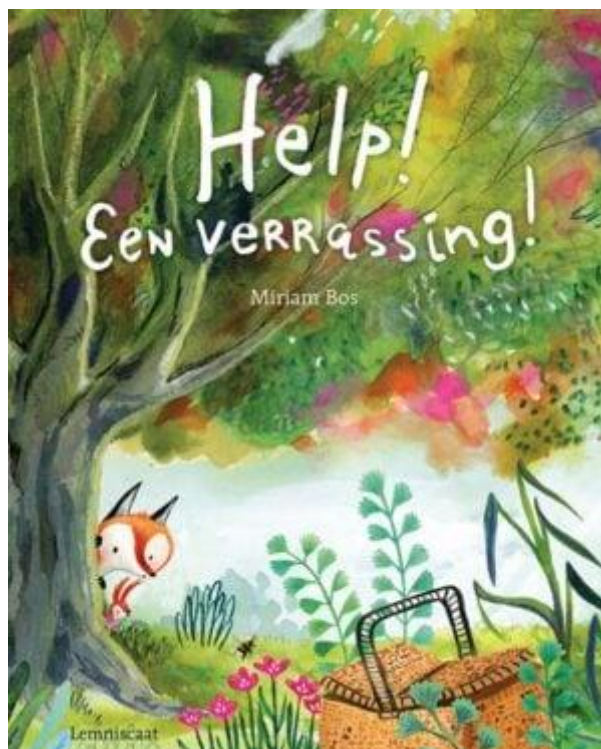

Primas Voorleesdagen

24 januari t/m 3 februari 2024

Prentenboek van het jaar 2024:

De Nationale Voorleeswedstrijd is een voorleeswedstrijd voor kinderen uit groep 7 en 8. De Nationale Voorleeswedstrijd wordt mogelijk gemaakt door Stichting Lezen en wordt georganiseerd in samenwerking met de bibliotheken. Door mee te doen aan De Nationale Voorleeswedstrijd leren leerlingen op een speelse manier dat voorlezen heel leuk en waardevol is.

Voorleestassen, boekenbeurtbakken en Zeeuws Leeslogboek

Door Primas-scholen ontwikkeld: voorleestassen voor groep 1 t/m 4, leestassen voor groep 4 t/m 8, boekenbeurtbakken voor groep 5 en 6, Zeeuws Leeslogboek voor groep 7 en 8. Het Zeeuws Leeslogboek is er inmiddels ook in een digitale versie.

Muziekprojecten

Onze scholen werken samen met:

De Zeeuwse Muziekschool

Luctor et Emergo te Zoutelande

OKK te Westkapelle

Harmonie Voorwaarts te Koudekerke

EMM te Serooskerke

Veere's Genoegen te Veere

Apollo te Wissenkerke

Muziekschool Zeeland

Een muzikaal programma

Organisatie en uitvoering leerkrachten en muzikspecialisten Primas-scholen.

Mozart, De zingende zusjes.

Musical of Grote Avond.

Op onze scholen vindt er jaarlijks wel een groot evenement plaats: een musical, **kerstopera** (De Magdalon) of een 'Grote Avond'. Vele disciplines komen dan samen: toneel, dans, taalexpressie en muziek. Beeldende vorming in de vorm van decors, uitnodigingen en de aankleding maken. Bovendien de verslaglegging in woord en beeld (fotografie en film).

Project: Kinder-Matthäus

Aan de **Kinder-Matthäus** namen 430 leerlingen van de groepen 5 t/m 8 van alle Primas-scholen deel. In 2019 kregen René Molenaar, toenmalig wethouder van de gemeente Veere, en Agnes de Jong het idee om een 'KinderMatthäus' te organiseren. Corona strooide roet in het eten, maar op 7 april 2023 was het dan eindelijk zover. Op 7 april 2023 werd de Matthäus-Passion in de Grote Kerk Veere uitgevoerd door het Zeeuws Concertkoor en TY Zeeuws Kamerorkest met medewerking van kinderen van Primas-scholengroep uit de gemeente Veere. Zo zongen kinderen van 't Klinket, Onderdak, De Goede Polder en De Magdalon mee met het koor en speelden kinderen van de Bergpadschool, 't Paalhoofd en De Lichtstraal en De Wegwijzer mee met het orkest. De kinderen hebben alles ingestudeerd onder de bezielende leiding van onze vakleerkrachten muziek. Het is een heel speciale KinderMatthäus Passion geworden! Wim Hofman bewerkte de tekst. Anna de Bruyckere is de verteller, Pim Overduin de dirigent.

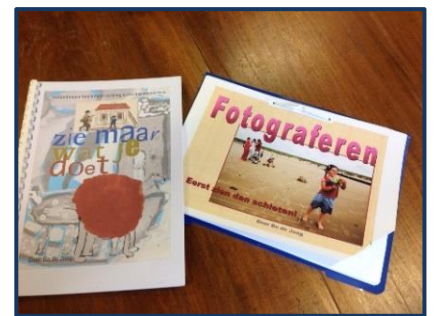
Grote Kerk Veere

Leerkrachten aan het werk: Inspiratie en concentratie!

Niets levert zoveel inspiratie en les ideeën op als zelf ervaren en bezig zijn!

Een regelmatig terugkomende activiteit voor de Primas-leerkrachten.

Schotse huizen, Veere

Terra Maris Oostkapelle

Polderhuis Westkapelle

Marie Tak van Poortvliet Domburg

MuZeeum Vlissingen

Zeeuws Museum Middelburg

Musea die wij onze kinderen graag willen laten zien! Museummenu

Primas-scholengroep cultuurmenu's

Evenwichtigheid in disciplines

Jaar	Groep 1/2	Groep 3/4	Groep 5/6	Groep 7/8
2023 2024	Dans Muziek Literatuur Theater / drama	Dans Muziek Beeldend Literatuur Museum / erfgoed	Dans Muziek Beeldend Literatuur Film	Dans Muziek Beeldend Literatuur
2024 2025	Dans Muziek Literatuur Museum / erfgoed Film	Dans Muziek Beeldend Literatuur	Dans Muziek Beeldend Museum / erfgoed Literatuur	Dans Muziek Beeldend Museum / erfgoed Literatuur
2024 2025	Dans Muziek Literatuur Theater / drama	Dans Muziek Beeldend Museum / erfgoed Literatuur	Dans Muziek Beeldend Literatuur	Dans Muziek Beeldend Literatuur Film
2025 2026	Dans Muziek Literatuur Museum / erfgoed Film	Dans Muziek Beeldend Literatuur Museum / erfgoed Film	Dans Muziek Beeldend Museum / erfgoed Literatuur	Dans Muziek Beeldend Museum / erfgoed Literatuur

The image shows a screenshot of the KEW website. At the top left is the KEW logo. A large video player is the central focus, displaying a group of children in traditional costumes. Overlaid on the video is the text "Verbeelding brengt je overal*" in white. To the right of the video is a red navigation menu with the following items: Cultuureducatie, Cultuurparticipatie, Cultuurverbinding, Nieuws, Over KEW, and Contact. Below the video player is a dark blue footer area with the title "Cultuurprogramma" and four filter buttons: "Discipline", "Type", "Doelgroep", and "Thema".

Cultuurmenu 2023 – 2024

Groep	Aanbod	datum / data
1 / 2	Voorstelling: Poppentheater Museummenu Veere Dans: Conny Sijlmans (Primas)	In overleg met de scholen Keuze via website KEW zie rooster voor de planning
3 / 4	Museum bezoek / erfgoed Museummenu Veere Dans: Conny Sijlmans (Primas) Beeldende vorming: Bo de Jong (Primas)	In overleg met de scholen Keuze via website KEW zie rooster voor de planning zie rooster voor de planning
5 / 6	Film: Tatum Dans: Conny Sijlmans (Primas) Beeldende vorming: Bo de Jong (Primas)	In overleg zie rooster voor de planning zie rooster voor de planning
7 / 8	Dans: Conny Sijlmans (Primas) Beeldende vorming: Bo de Jong (Primas) Etty Hillesum Project	zie rooster voor de planning zie rooster voor de planning in overleg

Museummenu Veere: bezoek museum in de gemeente Veere, organisatie KEW

Met twee groepen per school. Scholen maken zelf keuze: welke groep en welk museum

Museummenu Zeeland: via KEW met gratis busvervoer

De Cultuur met kwaliteit / Cultuurkwadraat

Met C2 willen wij de kwaliteit van onze cultuureducatie blijven verbeteren en borgen. Wij willen de cultuurterreinen steeds verder ontwikkelen: muziek, zingen, kijken naar kunst, drama.

Ambities

- Leerlingen maken kennis met kunst en cultuur via een brede basis aan activiteiten.
- We prikkelen de nieuwsgierigheid bij en stimuleren de open blik van kinderen.
- Kinderen zich leren: zich uiten, zelf ondernemen, creativiteit, coöperatief werken
- Kijken naar kunst

Stappen gezet

1. Bezoek door leerlingen en leerkrachten Rijksmuseum en rondleiding 'Kunst kijken'
Eens per twee jaar
2. Primas Etty Hillesum project / grootste schilderij van de wereld
Kinderkunstweek (jaarlijks)
3. Inspiratie-dagen Primas-scholengroep (zoals Dag van de leraar jaarlijks op 5 oktober)
Zie www.primas-scholengroep.nl
4. Activiteiten aanvullend: vervolg Kijken naar kunst met kinderen
Workshops muziek, dans, beeldende vorming
5. Opleiding cultuur coördinatoren (ICC) Primas 2022

Primasprojecten

Verder werken wij van harte mee aan bijzonder projecten zoals: Etty Hillesum, Het grootste schilderij van de wereld, 'One Day' muziekproject en het textielproject op alle scholen. Hierbij samenwerking met musea, Etty Hillesum onderzoekscentrum (EHOC), KEW, Muziekschool Zeeland, Zeeuws Concertkoor en diverse kunstenaars.

Borging

Vast verankerd in ons aanbod.

Aanbod leerlingen	Jaarlijks
Beeldend	Lessen door vakleerkracht op al onze scholen volgens rooster en vervollessen in de klas door de leerkrachten
Dans	Lessen door vakleerkracht op al onze scholen volgens rooster en vervollessen in de klas door de leerkrachten
Muziek (instrumentaal en zingen)	Vakleerkracht muziek op iedere school Muziekprojecten
Drama	Cultuurmenu
Museum bezoek	Museummenu

Scholing leerkrachten	
Beeldend	Scholingsaanbod door vakleerkracht
Dans	Scholingsaanbod door vakleerkracht
Muziek	Workshops, kwaliteitsgroep muziek
Museum	Aanbod vanuit KEW
	ICC
	De Vondst, Kunstkoppen, Beestenboel, Langste schilderij van de wereld, Eddy Hillesumproject
Overig	Textielproject

Kwaliteitszorg cultuureducatie

De Algemeen directeur / bovenscholings ICC-er voert de regie over de cultuureducatie van de Primas-scholen. Inspireert, organiseert, stelt de roosters op voor de vakleerkrachten en is veelvuldig aanwezig bij de cultuureducatieactiviteiten (schoolbezoeken etc.). De scholen hebben ieder hun contactpersoon (ICC-er)cultuureducatie. Er is een jaarlijks actuele versie van het Primas-scholengroep beleidsdocument cultuureducatie. In ontwikkeling: kwaliteitskaarten Kunst & cultuur.

Kinder-Matthäus 7 april 2023 Grote Kerk Veere

